

Бібліятэка? Майстэрня!

Бібліятэка Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў вылучаецца з шэрага бібліятэк ВНУ тым, што абслугоўвае яна патрэбы не звычайнага студэнта, а будучага прафесіянала-бібліятэкара. Пра асаблівасці працы гэтай незвычайнай бібліятэкі нам расказала яе дырэктар Аксана Валодзіна.

— Універсітэт культуры і мастацтваў ажыццяўляе падрыхтоўку спецыялістаў-бібліятэкараў, таму бібліятэка гэтай ВНУ можна назваць "бібліятэкай для бібліятэкараў". У чым, Аксана Барысаўна, асаблівасці дзейнасці такой бібліятэкі?

— У нашай бібліятэцы студэнты розных курсаў штогод праходзяць практыку, тут яны пацвяржаюць тэарэтычныя веды, атрыманыя ў ходзе навучання, а таксама набываюць умовы і навыкі, якія ім будуць неабходныя ў будучай прафесійнай дзейнасці. Яны навучаюцца амаль усім тэхналогіям. Наша бібліятэка не толькі імкнецца падтрымліваць традыцыйныя формы працы, але і актыўна ўкараняе новыя напрацоўкі для таго, каб студэнты маглі навучыцца працаваць з найноўшымі тэхналогіямі ў галіне збору, захоўвання, перадачы інфармацыі. Гэта перш за ўсё праца з рэсурсамі адаленага доступу іншых бібліятэк, праца з Інтэрнетам, з навуковымі рэсурсамі буйнейшых электронных выдавецтваў свету.

— Якія ўмовы павінны выконвацца для таго, каб бібліятэка стала для студэнтаў факультэта дакумента-інфармацыйных камунікацый сапраўднай лабараторыяй прафесійнага майстэрства?

— Па-першае, разнастайнасць і дастатковы склад матэрыяльнай базы. Менавіта ад яе залежыць тое, як бібліятэка пазіцыянуе сябе ў прафесійнай сферы. Па-другое, адпаведнасць кампетэнцінасці штату бібліятэкі ўзроўню сучаснай бібліятэчнай навукі і практыкі. А гэты ўзровень дастаткова высокі: бібліятэчная навука абаяліраецца не толькі на свае напрацоўкі, але і на міжнародны вопыт. Па-трэцяе, пастаяннае ўзбагачэнне фондаў новымі дакументамі, рэсурсамі. Выкананне гэтых умоў дазваляе бібліятэцы быць не толькі сховішчам, але і лабараторыяй прафесійнага майстэрства.

— Сучасны студэнт універсітэта культуры і мастацтваў прыходзіць у бібліятэку толькі па вучэбную літаратуру? Ці запатрабаваныя ў студэнтаў беларуская мастацкая літаратура?

— Існуе патрэба і ў мастацкай літаратуры. Беларускае літаратуру ўваходзіць у праграму вывучэння па некаторых дысцыплінах. Таму яна карыстаецца попытам. І ў гэтым працэсе больш важную ролю адыгрывае цеснае супрацоўніцтва бібліятэкі з кафедрай бе-

ларускай філалогіі і сучаснай літаратуры нашага ўніверсітэта. Гэта перш за ўсё класіка, якая ўключаецца ў спісы для вывучэння. З задавальненнем студэнты звяртаюцца і да твораў сучасных беларускіх пісьменнікаў, пра якія яны даведваюцца са старонак Беларускай літаратурнай перыядыкі (мы выпісваем увесь спектр літаратурных перыядычных выданняў і стараемся папулярываць іх сярод нашых студэнтаў) і на шматлікіх літаратурных мерапрыемствах, што праводзіць наша бібліятэка. Не магу пахваліцца тым, што мы набываем усе навінкі Беларускай літаратуры (спецыфіка ВНУ іншая), але па магчымасці стараемся папаўняць фонды і беларускімі кніжнымі навінкамі, што адпавядаюць пэўным крытэрыям: станоўчыя водгукі крытыкаў, наяўнасць твора ў вучэбнай праграме. Такой літаратурай мы забяспечваем не толькі нашых чытачоў, але і перадаём частку кніжных фондаў у бібліятэкі інтэрнатаў, каб студэнты ў любы час маглі іх чытаць. Адным з аспектаў дзейнасці нашай бібліятэкі з'яўляецца папулярывацтва Беларускай мовы і літаратуры. Прыкладам працы ў гэтым накірунку можа служыць акцыя, што прайшла ў 2007 годзе, дзякуючы беларускім выдавецтвам. Невялікая бібліятэчка (каля 800 асобнікаў) кніг сучасных беларускіх аўтараў была перададзена ў дар Нацыянальнай дзіцячай бібліятэцы ў Арменіі. Справа ў тым, што прадстаўнікі Беларускай дыяспары ў Арменіі сёння адчуваюць недахоп кніг на роднай мове, і іх дзеці не маюць магчымасці вывучаць беларускую мову і знаёміцца з сучаснай літаратурай Беларусі. Існаванне такой бібліятэчкі ў Арменіі дасць магчымасць нашым суайчыннікам прачытаць новыя кнігі беларускіх аўтараў.

— Бібліятэкі краіны сёння актыўна рэалізуюць шмат праектаў у розных кірунках...

— Праектная дзейнасць — важны аспект працы і нашай бібліятэкі, бо гэта дазваляе вырашыць шмат актуальных пытанняў за непрацяглае прамежак часу. Задумак у нас шмат: і рэалізаваных, і тых, што яшчэ рэалізуюцца, і запланаваных. З тых, якія зараз

рэалізуюцца, магу адзначыць праект "Геаграфія традыцыйнага абрадавага фальклору беларусаў у кантэксце сусветнай культурынай спадчыны". На яго рэалізацыю мы атрымалі грант Пасольскага фонду ЗША па захаванні культурынай спадчыны (ён фінансуе многія нацыянальныя праграмы ў розных краінах свету). Праца ў гэтым накірунку доўжыцца ўжо тры гады. Праект блізіцца да завяршэння, і ў хуткім часе яго вынікі будуць шырока прадстаўлены публіцы. Студэнты і выкладчыкі нашага ўніверсітэта складаюць невялікі банк дадзеных немагэрыяльнай спадчыны Беларусі: падарожнічаюць па розных кутках краіны, дзе робяць аўдыё- і відэазапісы традыцыйных беларускіх абрадавых песень, танцаў, фатаграфуюць абрадавыя месцы і прадметы. Гэты працэс суправаджаецца і аналізам спадчыны, што дазваляе прасачыць механізм фарміравання нацыянальнай культуры.

У ліку апошніх невялікіх праектаў можна назваць выданне кнігі, прысвечаных рашэнню актуальных праблем і з нагоды юбілейных дат. 2010 год аб'яўлены ЮНЕСКА годам вялікага польскага кампазітара Фрэдэрыка Шапэна. З гэтай нагоды наша бібліятэка вырашыла падрыхтаваць выданне, прымеркаванае да юбілею кампазітара, — біябібліяграфічны ўказальнік усёй літаратуры пра Ф. Шапэна і яго творчасць, што знаходзіцца ў фондах самых буйных бібліятэк горада Мінска. Такое выданне можа быць карысным і бібліятэкарам, і карыстальнікам бібліятэк, і музыкантам, і спецыялістам.

Не магу не адзначыць яшчэ адзін вельмі карысны для нашых студэнтаў і бібліятэкараў праект па выданні серыі кніг "Прафесіяналам бібліятэчнай справы", які мы рэалізуюем разам з выдавецтвам "Новое знанне". Мы ўжо выдалі пяць кніг, прысвечаных актуальным пытанням бібліятэчнай справы. Дарэчы, гэта серыя кніг у верасні 2009 года стала пераможцай першага расійскага міжрэгіянальнага конкурсу "Універсітэцкая кніга — Золотое кольцо" ў намінацыі "Лепшы выдавецкі праект". Конкурс быў арганізаваны выдавецкім

домам "Універсітэцкая кніга" і Міжнароднай акадэміяй бізнесу і новых тэхналогій, пры падтрымцы Федэральнага агенцтва Друку і масавых камунікацый і Федэральнага агенцтва адукацыі Расійскай Федэрацыі.

Ужо некалькі год мы рыхтуем і праводзім мерапрыемствы ў галіне нефармальнай прафесійнай дадатковай адукацыі. Адным з такіх мерапрыемстваў стаў праект "Міжнародная школа дырэктараў бібліятэк: мастацтва рэзультатыўнага кіравання сучаснай бібліятэкай". Ён праводзіцца сумесна з Беларускай бібліятэчнай асацыяцыяй, а ў гэтым годзе мы будзем супрацоўнічаць яшчэ і з бібліятэкай Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. У якасці "трэнераў" запрашаюцца буйныя спецыялісты з Расіі, Украіны, Германіі, ЗША і інш. Тэматыка заняткаў штогод змяняецца адпаведна ўзроўню спецыялістаў. У гэтым годзе працу школы плануем прысвечыць праектнай дзейнасці бібліятэк. Трэба адзначыць, што ў межах праекта праводзіцца адкрытыя публічныя лекцыі вядучых спецыялістаў і вучоных у галіне бібліятэчнай справы для студэнтаў, выкладчыкаў універсітэта і бібліятэкараў рэспублікі. Рэалізацыя гэтага праекта будзе працягвацца не толькі ў межах Беларусі. Мы ўжо маем заяўкі ад бібліятэк іншых краін: Расіі, Украіны, Казахстана, Грузіі, Арменіі, таму ў наступным годзе плануем правесці школу дырэктараў бібліятэк краін СНД.

— Напэўна, і самім супрацоўнікам бібліятэкі даводзіцца ўвесь час вучыцца, "трымаць марку", каб быць для студэнтаў прыкладам паспяховай прафесійнай дзейнасці?

— Калектыв нашай бібліятэкі актыўна ўдзельнічае ў бібліятэчных канферэнцыях, праходзіць стажыроўкі за мяжой (штогод Бібліятэчная асацыяцыя Беларусі арганізоўвае прафесійны тур па бібліятэках Еўропы). Нашы супрацоўнікі становяцца больш адукаванымі, у выніку ўспрыяльным становішчы аказваецца і наш чытач, і адпаведна, будучы бібліятэкар-спецыяліст.

Гутарыла
Марына ВЕСЯЛУХА